ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
БОЙКА ВОЙВОДА

chitanka.info

Мина ся късна вечеря,
време петляно настава;
силна му буря вееше;
буен дъжд рукна отгоре,
Бойка от къщи излиза,
буря й в нищо не бърка,
буен дъжд воля не спира…
Бойка саминка излезе,
тя ся към чучур упъти,
там над реката под брястът.
Седна саминка на камък —
на саморасъл бял камък,
седна там Бойка да чака.
Бурята тихна, утихна
и дъждът секна, престана.
Буен си порой протече;
страшно шумеше реката —
бряг ся над нея ронеше.
Бойка не гледа, не види
страшна ми върли стихии
как си бушуват, върлуват.
В мисли ся беше вглъбила:
нейните тежки въздишки
сливат се с речно шумтенье.
Вече петлите пропяха.
Полунощ стана, настана.
Бойка ся дигна, та стана,
в мрак ся наокол уникна,
уникна и ся ослуша.
Нийде ся нищо не види,
нищо отнийде не чува;
само звездите над нея
изново на свод небесен
ясно блещяха, трептяха.
Бойка ся жално нажали,
от очи сълзи пророни,
тръгна, назад ся повърна;
две стъпки Бойка пристъпи,
застана, пак ся ослуша.
Стъпки ся чуха надясно —
стъпки на Бойка познати;
знайно си лице идеше:
млад Стоян, млада войвода,
Бойкин ми драгий годеник —
годеник, верен любовник.
Срещна го Бойка посрещна
весела вече, засмяна
и му благатно подума:
— Видиш ли, драгий, чакам тя…
— Бойке ле, мило байново,
прошка, задет ся забавих.
Снощи си късно получих

писмо от нашът войвода:
скоро, по-скоро да стана,
вярна дружина да сбирам,
горе в Балкана да ида.
Прекопът гърци минали,
в наште предели навлезли,
пакости правят кървави:
де кого сварят, убиват;
градове палят и грабят,
а села пленят и харат
и вървят напред, та идат —
днеска са, утре при нази…
Мене ми писмо поръчва
през гора пътя да хвана,
горе зад гърци да ида,
задницата им да хвана.
Нямах аз време да дойда:
твърде за скоро прилетях:
„Сбогом, прощавай!“ да кажа.
Дай ръка, либе, прощавай.
Моля недей мя забравя!
Ако ся живо завърна,
скъпи користи твои са —
първий е обир за тебе.
Ако би на бой загина,
Като ти сърце прощава,
Просто да ти е от мене:
жени ся, Бойке, за други:
земи си, Бойке, кого щеш,
само да ти е по сърце
и по юнашство прилика.
        Бойка Стояна изгледа,
нежно ся някак посчумри,
троснато малко продума:
— Та що би грижа таквази!
Туй ли остана да мислиш?…
Сетне ся Бойка усмихна
и с глас по-нежен подума:
— Праща ми сърце и воли
туй, що съм длъжна да сторя,
и ще го сторя, да видиш,
да видиш и да познаеш
как може Бойка без тебе!
Тръгваш ти, драгий, отиваш
на войска с вярна дружина,
тръгва и Бойка със тебе —
с тебе на войска да дойде!
Ти добре знаеш баща ми,
той е от стари бойници,
стрели у него с товари —
остри ми стрели пернати,
в чд и отрова калени;
копья у него пробойни,
сулици, саби, ножове,

с всякакво върло оръжье
цели са изби у него.
С коне са пълни обори,
с хранени коне жребяти.
Негово сърце юначно
ден и нощ тъжи и плаче,
що няма рожба момчана —
син, — на юнашство наследник,
на царска служба отмяна,
на войска да го прожоди
царю и роду да служи.
Ази сама съм, едничка,
аз за син и за дъщерка,
една у баща, у майка…
Аз сама с тебе ще дойда,
в любовта вярна на тебе
и на баща си в юнашство.
С гърди ща да тя закрилям
от остри стрели пернати,
със щит ща да тя забраням
от силни копья замашни…
В време безбойно на лагер:
моите коси — тебе сянка,
колените ми — възглавье,
тънки ми пръсти — ветрило…
На моите гърди почивай,
както по жътва на нива.
— Бойке ле, вярна душице,
три години как ся любиме,
години как сме годени,
все си мя наум учила
за много неща, за всичко…
При твойта хубост и лепост
ти ся на разум отличаш;
но сега как ми приказваш,
сякаш че дете седмаче!
На войска не си ходила
и ти ся струва на тлака.
Сабята на сърп не мяза —
там иска сърце юначно;
очи там иска кървави —
кървави, непобоени;
ръце там иска корави
и силни мишци пъргави…
Страшно е войска на удар:
Трошат ся саби, ножове,
ломят ся копья, щитове,
гърди с гърди ся ударят;
падат юнаци в кръвта си,
брат тъпче брата ранена,
пред супостати излязва
на борба за смърт, за живот,
за слава и за отмъщенье…
Твоето сърце нежното,

твоите стави крехките
как могат стоя насреща?
Как могат трая, утрая
да гледат буйни войскари —
хубави, млади, зелени,
кат росно цвете през мая —
в кръвта си да ся търкалят
капнали, жълти, бледави,
каквото листье през есен?…
Сърце ся с кървье облива,
Пот ти от лице — яд капе,
чувство от милост замира…
Как мож ти, Бойке, утрая
такваз сърдечна поклата?
Я стой си, мило, на село,
майце отмяна да бъдеш
в тежки й служби домашни,
тейко подпора да бъдеш
в негова старост и вялост…
Тежък е животът войнишки!…
Войник трапеза не знае,
нито постелка, подложка…
Сухий му хлебец — вечеря,
на два дни, три дни обяда,
все пак от сухи корички.
Морава му е постелка,
бял камък — мека подложка,
горово листье — покривка,
ясното небе — приютье,
тънка му сабя — другарин,
остри стрели му — слугици…
Туй дори Стоян думаше,
Бойка ся беше вглъбила
в мисли широки, дълбоки
и черна земя гледаше.
А щом Стоян издума,
тя ся от мисли завърна
милно в очи го погледна,
та че му дума продума:
— Що са тез пречки, що казваш?
Що ли са тези плашилки?
Ти ли не знаеш, Стоене,
аз от кого сум родена?
Що сърце носи баща ми?
Що ми разказваш надълго
и мя раздумваш напразно?
Ти откак си мя залибил,
дали не си мя угадил,
че под таз лика моминска
сърце юнашко почива…
Нима не помниш, Стоене,
когат водата дохожда,
стара ти майка поднесе;
по лов ти беше далеко,

баща ти беше на Търнов,
нямаше никой при нея.
Аз сама скочих в реката,
буйни талази пресякох,
насред река я настигнах,
жива на брега я извлякох…
Или забрави, Стоене,
Теб когат тя тресеше,
Че ви ся къща запали;
Кой скочив страшни огневе,
Че на ръце тя изнесе,
Каквото агне гергевско?…
        Страшно е, казваш, Стоене,
страшно е войска на удар —
страшно е само да гледаш
как ся там борят юнаци;
още по-страшно да мислиш
отдалек как ся те трепят…
Вътре в войската кога си,
сам на борбата отгоре,
мъст у гърди ся разпаля,
сърце ся в кърви запеня,
в жили ся дързост разлива,
ръце от ярост потрепват,
сами ся теглят към сабя;
очи от огън тъмнеят,
нищо пред себе не видят:
страшен противник — муха е.
Смърт ли настреща излезе,
гледаш на неябезстрашно,
сам ти връз нея политаш…
        Час дошъл мъртъв да паднеш:
де ся по-лесно умира,
ако не тамо, в войската?
Кога тя болест снамери
вкъщи, на мирна постелка,
и да н’си още за мрене,
гледаш, че всички из къщи,
скръбни и жални за тебе,
ником поникли, не шават.
Ако поискаш водица,
треперят и ти подават.
Роднини, виж, ся изреждат
да идат да тя наглеждат,
гледаш ги все ся припазват,
за тебе кога приказват,
ниско тя гледат и шушнат.
Сепваш ся и ти тогази,
трепнуваш пред смърт пред време.
Имаш и време дожолно
светът по-тънко да смисляш,
да тъжиш, да го милееш.
Страшна е смъртта, Стоене,
кога я чакаш на легло:

буден я гледаш наяве
дремеш ли — нея сънуваш,
а то е сто пъти по-тежко,
по-грозно от смърт на войска.
С войската на бой кога си,
щом чуеш екне тръбата,
кипва кръвта ти, възвира,
смърт ни наум ти не иде;
мислиш ти само за мщенье…
Рана ли враг ти нанесе,
кръв ли ти виде да блюкне,
по-силна жажда за мщенье
в теб тогаз ся възражда.
Смъртна ли бъде таз рана —
ясна, засмяна душата
отведнъж тяло оставя
мъртво, но с слава покрито…
Всякога й било, ще бъде —
от живот слава по-честна.
От такваз участ блажена
що аз да бъда лишена?
Ако жена съм, не съм ли,
както мъжете родена?
Що да не мога, кат искам,
както тях и да умирам?
Само мъжът ли обича
домът си, още родът си?
Той ли само е тъй длъжен
за тях да лее кръвта си?
Богу съм длъжна кат тебе,
Роду си длъжна не сум ли?
Що да ся крия от смърт аз,
ти като на смърт отиваш;
и кат ся крия, ще л'мога
някъде да ся укрия?
На войска ако не ида,
вечно ли жива ще бъда?
Ако на село остана,
ще ли безсмъртна да стана?
Смъртни сме всинца еднакво,
мъж ли, жена ли веднъжки,
в бойно поле ил' вкъщи,
рано ли, късно, ще мреме.
А като без смърт не може,
де ся по-сладко умира,
ако не на бой с дружина?
Смърт било страшно, ти казваш:
робство от смърт е по-страшно.
Свиден и мил е животът,
но дали няма от него
нещо по-мило, посвидно?…
Тежко е, казваш, войнишство!
Как ще е тежко за мене?
Аз не съм в Търнов родена,

ни цариградски учена.
В път мя е майка родила,
в остри пелени повила,
на студен извор къпала,
с своя си кърма доила…
Ази съм расла, порасла
по дъжд, по вятър с овцете,
по буйно слънце на нива,
често и гладна, и жадна!
На какво не съм учена?
От какво свяна да имам,
та да не дойда със тебе
на войска, дето отиваш
с тоите отбор дружина,
другар най-малък, най-верен?…
Ако ти либеш, ще знаеш
жива раздяла какво е
и не ще искаш от мене
сам да тя пусна да идеш
на войска в явни премежди…
От любов нищо по-силно,
ни от раздяла по-тежко!…
Ако съм твоя до гроба,
що и дам с тебе да н'дойда?
Ей ще да дойда със тебе;
ти дето бъдеш, и аз там…
В кървави битки при тебе
нека стрела мя умери,
нека мя копье промуши,
нека мя сабя премахне;
на твойте ръце юнашки
аз ще издъхна със радост,
пълна със сладки надежди,
че ще отмстиш за мене…
Да стоя тука на село,
тамо за тебе да мисля;
ветрец дръвя ли разклати,
птиче ли пръпне меж' листье,
ази да трепвам, горкана!
Всякога все в страх да бъда
от жални вести печални.
Не мога, мило, за бога,
и недей иска да стане,
от войска кат ся завърнеш,
гробът ми само да найдеш…
Тук доде Бойка думаше,
ронеше сълзи два реда,
Стояну в поли падаха;
жално я Стоян гледаше…
Когато Бойка издума,
и двамата са мълчели —
що веч да думат, не знаят…

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЧУЖБИНА

chitanka.info

Далеч от мила бащинина,
от драго първо либе,
на тази чужда земя
разтуха ми не иде.

Ах, весела е пролетта,
приятно е времето,
но тъмен е за мен света
и тъжно ми сърцето.

В гората славей като пей,
на жалост отговаря
и тихий ветрец ако вей,
сълзите ми събаря.

Шумливи, росни ветрове
тъги не разпиляват;
градински, полски цветове
не ме развеселяват.

От тукашните красоти
една не ме привлича,
към тях сърце ми не лети,
не мож да ги обича.

1852 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЕПИЛОГ

chitanka.info

И сещам аз, и виждам аз,
в борба юнашка уморен,
за мен залезе светлий ден —
ей наближава сетний час.

За миналото спомен жив
във размислите ме теши —
мечтай за пролет цвят ревнив,
когато жега го суши.

Тежи ми свят, а на светът
и аз тежа, ненужен веч…
Изходен е уречен път,
изчерпана за дело реч.

И сещам аз, и виждам аз,
в борба юнашка уморен,
за мен залезе светлий ден —
ей наближава сетний час.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЕСЕН

chitanka.info

Вятър вей, гори вълнува,
в планината тътен;
вихър по поле вързлува,
въздухът подмътен.
Я какви са, виж, над мене
облаци бухлати,
а земята чуй как стене,
как гора се клати.
Веч времето хладно диша,
в кърa няма песен,
дъжд плющи, есенна кища,
значи, веч е есен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЕСЕН

chitanka.info

Вятър вей, гори вълнува,
в планината тътен;
вихър по поле върлува,
въздухът подмътен.
Я какви са, виж, над мене
облаци бухлати,
а земята чуй как стене,
как гора се клати.
Веч времето хладно диша,
в кърa няма песен,
дъжд плющи, есенна кища,
значи, веч е есен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ГОЛЯМ ПЕНЧО

chitanka.info

Пенчо е ерген,
но не е учен.
Не знай да чете,
никой го не ще
за чиновник млад.
Няма занаят,
стана той пъдар,
после говедар…
Ходи гладен, гол,
тегли като вол,
нищичко не знай,
плаче и се кай,
що така се вел,
що така не чел!

1888

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ГОРИ

chitanka.info

От планинските рътища водица
снежлива ниско като че пълзи,
облива бледовръхлата тревица,
каквот' горещи кървави сълзи
гърдите на злочеста удовица,
кога прегръдва дребни си дечица.
Гори посърнали и меланхолни,
вий, голи, бледни като болни,
безвиден като зажумял мъртвец,
люлей се тук-таме сам сух листец.
Оплаква ветер вас, бучи, нарежда,
но вий не тъжите, у вас надежда.
Студените вихрушки есенни
събарят жълтите ви листове,
но пролет прозябателна с зелени
и пресни пак облича ваште върхове.
А человек като побелей в гроб слиза,
да чака срок, обвит у гнойна риза.
Речете ми, речете, о любезни
гори, защо тъй младостта ми чезни
без да са връща, както ваш разцвет,
на пролет дважди в този бели свет?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ИЗ ОТГОВОРЪТ КЪМ…
УЛОМКА

chitanka.info

… Със думи, друже, медени
приканяш мя да пея;
но как аз с устни ледени
на песен да посмея?…

Ни сила има в мен, ни страст,
аз всещ съм замъждяла.
Изгубил съм и свят и глас —
Да пям ми са отщяло.

Да пям!… Кажи ми, на кого?
Защо ли? За какво ли?
Кат няма друго освен зло,
страданья и неволи!

Не виж ли? Редом лошота,
злочестини големи!
Беди ми склопили уста,
за песен те са неми…

Да пям не мога и не ща,
да плача искам жално —
не над безмълвни гробища,
а над житье страдално.

За плач що трябват гробища?
Страна на смърт не е ли
земята с нащте дворища,
додет сми са прострели?

Жив няма, няма ни един
с дух бодур и свободен —
едничък бащин, майчин син
пророк до нас проводен.

Заспали всички в тъмота
и никой свет не ище.
Заспали! Мрак и пустота
над нашите жилища!

Да плачем над лежащите
в земите преизподни,
ще бъдат, друже, нашите

сълзи съвсем безплодни…

О, нека, нека си лежат
там мъртвите спокойно…
За плач са тези, на светът
що плъзнат недостойно…

За плач са наште, по дома
що живи не живеят,
те са достойни за тъма,
в тъмата чунким тлеят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ИЗВИНЕНИЕ

chitanka.info

Ба, какви сте вие луди,
то е челяк да са чуди
с този вашът глуп совет!
Санким, като побелявам,
има л’нещо да менявам?
Та що има от бял цвет?
Бяло й бялото кокичи,
но го сяка млада кичи,
по глава си го реди.
Пак е бяла драга ружка,
но бере я мойта дружка
и я туря на гърди.

Йощ цветя и други бели,
колкот ищеш нацъфтели
и природата красят.
Та и мойте косми зле ли й,
Дет са рано побелели?
Бурен жар те не гасят.
От любов ма не лишават,
на цалувки не додяват;
що казвате, че сум стар?
Йощ кръвта ми е гореща
и сърцето ми усеща
пръвния младежки жар.

Побеляват ми космите,
но заякват ми костите,
а и то е един дар.

Затова и да белея,
от да любя и да пея
ази няма да се спра.

Щото колкот побелявам,
толкоз повеч либав ставам
и ща либя, дор умра.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ

ИЗВОРЪТ НА БЕЛОНОГАТА

chitanka.info

Помежду Ибинча и Харманлии на пътя има една чешма,
която ся казва „Ак балдър чешмеси“,
за нея живее в народът следующето предание:

Видиш ли долу в полето,
дет ся мержеят, чернеят
дестина дръвя върбови?
Там било село Бисерча
в стари години, отколе,
там се родила, живяла
мамина мила Гергана.

Гергана, пиле шарено,
Гергана, кротко агненце,
кат бисер между мъниста
тя била между момите;
първо и либе Никола —
вакло огиче пред стадо
помежду селски ергени!

Гергана още Никола,
двамата лика-прилика,
като два стърка аглика,
двамата млади, зелени,
един за други родени,
един у други влибени,
влибени вярно, примерно.

Либил Никола Гергана,
либил я и я задирял:
заран и вечер по извор,
по хора всяка неделя,
по тлъки всяка прилука
и по седенки всяка нощ.

Било то вече посреднощ.
Седенките ся разиждат —
праща Никола дома и
своята мила Гергана,
китка и цвете поиска.
Гергана тихо говори:
— Късно е, либе, за китка:
месечинка си залезе,
а петли не са попели —
време е сега потайно,
грозна, невярна полунощ;
звезди блещукат над нази,
веди прелитат край нази, —

змееве, змейски духове
и самодиви-нощянки,
ще видят, ще ни завидят —
китка ся дава за обич,
кога ся зора зазори;
в зори е китка кръвена,
утре ти китка готова.
Дигни се рано да станеш,
утре на нива да идеш,
на изворът мя почакай,
биволи докат напоиш,
аз с бели менци ще дойда
за прясна вода студена,
ще ти дам китка кичена
от мое чело на твое,
с тебе за мене да бъде…

Черна им честта горките,
черна веда ги подслуша,
подслуша, та им завидя,
на зло ги око мернала,
сторила да ги погуби.

Рано ранила Гергана,
станала, та се умила,
пред икони се прекръсти,
тихо се богу помоли.
Росна е китка набрала
и я на чело забола.
Дига кобилца на рамо,
та си на извор отива;
не сваря тамо Никола,
чай сваря бели чадъри.
Нощя е везир пристигнал,
с войска си тука застанал.

Гергана вода налива,
бели си крака измива.
Веэир пред чадър седеше,
гледал Гергана, чудил ся —
чудил ся хубост таквази,
де ся е зела на село.
Гледал я везир, сматрял я
и от сърце я поревнал.
Допраща слуги, вика я.

Везир и дума продума:
— Българко, млада девойко,
що ми си рано ранила
за прясна вода на извор?
— Рано съм, аго, ранила
за прясна вода студена,
по-рано да си ошетам…
Тейко ми, стара стария,

бърза на нива да идем.
— Ходиш ли, млада девойко,
ходиш ли и ти на нива.
да гориш лице снежано,
да косиш ръце нежани?
Ти не си за туй родена,
най си родена, дарена
бяла ханъма да бъдеш,
все по чардаци да ходиш…
Я хайде, бяла българко,
хайде на Стамбул да идем,
дето ще шеташ на други,
други на тебе да шетат.
— Добре съм, аго, аз тука
при старий баща и майка,
мен не тежи ми шетнята.
Откакто съм ся родила,
все тъй съм расла, порасла,
кога по нива, по лозе
на стар бащица на помощ,
кога пък в кьщи да шетам —
на мила майка отмяна.

— Ще дойдеш, бяла българко,
ще дойдеш с мене на Стамбул,
ще дойдеш, друго не бива.

— Жив да си, аго, недей мя!
Как ще оставя баща си,
майка си, как ще замина?

— Туй ли се грижиш и мълвиш?
Не щеш ли и тях да вземем,
да ги заведем с нази си?

— Мили ми, аго, ливади,
свидна ми мила градинка!

— Ливади искай от мене,
все по ливади да ходиш,
каквито искаш градини
и цветя вътре всякакви…

Жално въздъхна Гергана,
умилно дума продума:
— Няма там, аго, по вази,
няма там стени таквизи,
зиме със здравчец обрасли,
лете със сива лиляка;
няма там бяло кокиче,
ни теменужка дъхава
между къдрави шубрачки;
в поля чернока аглика
на всяко рано пладнище,

злат минзухарец в равнище,
ни ален божур в странище…
В моята мала градинка
доста е мене, що имам:
всякакви ружи шарени,
шарени, жълтоалени,
дребен босилчец черночък,
син кремък, жълта латинка,
бял кремък чисто сребърен,
бисерно, росно леденче,
крехка върбица клоната,
стволеста камха рехата,
червем седянко вечерен,
синкави рохлиранници,
карамфил зимен и летен,
ширбой ми кичест ператен
и морав стратул бархатен.
Тез живи цветя няма ги
в вашите, аго, градини!
Там всичко расте насила
и дето расте, там вене…
Хубаво всичко на село,
охолно, аго, на воля!

— Хубава, млада българко!
защо си толкоз глупава!
Склони ти само да дойдеш,
на Стамбул да те заведа:
да видиш де е хубаво,
да познаш що е охолно!
Аз ще заръчам, щом идем,
да ти изградят градини,
каквито искаш, дето щеш.
И ще направя за тебе
в градини нови сараи
със дванадесет капии,
с триста прозорци джамлии.
С миндери ще ги обградя,
с ястъци ще ги обредя,
с дюшеци ще ги постеля,
да седиш на тях, да гледаш,
додет ти видят очите…

— Стамбул е, аго, за мене
тук, дето аз съм родена,
а най-хубави сараи —
там онзи моя бащин дом.
Що ми са много капии,
когато мога от една
да ходя и да дохождам?
Що ми са триста прозорци,
когато мога всякога
от едно само прозорче
да гледам деня слънцето

и вечер ясен месечка
с милиони звезди около!
Какви по-светли сараи
от тез небесни сводове?
Какви по-добри миндери
от таз зелена морава!

— Младо, безумно момиче,
ти още нищо не знаеш!
Мене повярвай, послушай,
да си намериш късметът:
бяла ханъма да станеш,
злато, коприна да носиш,
в светли хареми да седиш,
жълти жълтици да нижеш
размесом с дребен маргарец.

— Хубаво, аго, жив ми бил.
но аз съм проста селянка,
не ми са драги хареми,
нито свилени премени;
не искам жълти жълтици,
не искам дребен маргарец!
Стига ми това, що имам!
Таз огърлица мъниста
и този плетен косичник…
Най-подир, аго, знаеш ли?
Ако не знаеш, да знаеш:
аз съм се клела, заклела
и клетвата ми вярна е:
Първо ми либе Никола
първо венчило той ще е…
— Колко си проста, безумна!
Та що е твоят любовник
пред мене и пред властта ми?

— Пред тебе, аго, нищо е;
но за мен, знаш ли, всичко е,
воля аз него, та него…

— Волиш ти него, та него! —
отвърна везир сърдито, —
но своя воля ти нямаш,
мойта е воля над тебе;
господар аз съм над тебе —
аз ще ти бъда стопанин…

Гергана дума продума:
На живот ми си господар,
но на волята не ми си;
Без воля стопан ставаш ти
на мъртво сърце студено…

Смая се везир с Гергана;

вярност в любов й почете,
пусна момата свободна
и надари я богато,
после за помен поръча
изворът чешма да стане.

Дюлгери чешма градили,
в село се дума разчуло,
че са Гергана вградили.
Истина било, тъй стана:
залиня мома Гергана,
като лист рано ознобен,
залоша, еще закрея
кат ран босилек в засуха.
Крея Гергана на крака
нещо ми до три месеца,
легна Гергана на дрехи…
Ходи Никола, дохожда,
води и врачки, знахари,
с разни я билки цериха,
от нищо не и преиде.
Година време не сключи,
богу душица предаде…
Сето я село пожали
и всички са ся събрали,
всякой свещица запали…
Моми и венци изплели…
момци и гробник сковали…
От къщи кат я дигнали,
ред я по редом носили,
до тъмен гроб я занесли,
занесли, там оставили…

Никола, верен любовник,
рано ранява у вторник,
та си на гроба отива,
с бял тамян гробьт прекадил,
с руйно го винце попрелял
и вощеница запалил…
Върнал ся от гроб Никола,
но не се върнал дома си;
и до ден днешен няма го…
Счува ся само дълбоко
цафарата му, тъмната,
тъжно да свири и тътне,
кога се вести Гергана,
там на чешмата седнала,
на месечинка да преде.

1873

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
КАЛУГЕР ЛИ ИЛ’ ДУХОВНИК…

chitanka.info

…Калугер ли ил’ духовник,
или женен и къщовник,
ерген ли си ил’ вдовец,
кум ли бъдещ ил’ кумец,
комисарин ил’ съветник,
патриотин ил’ отметник,
мек ли бъдеш ил’ корав,
или болен, или здрав,
стар ли бъдеш или млад,
брадат или небрадат;
с нов фес ли си или с вет,
дома или по гурбет;
на село ли ил’на град
(ако би щеш на колиби) —
либи. ’ко щеш, недей либи…
Да посягаш, да н’посегнеш
и да станеш, и да седнеш
да се смееш и д плачеш,
да те влачат и да влачиш,
накъдето и да мръднеш,
и да кихнеш, и да…
куме, свато, кмето, княже,
светът свойто все ще каже.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
КАНАРЧЕ

chitanka.info

Млъкни, канарче, у кафез,
не пей ми песен сладкоречна,
напомня ми тъжовно днес
станалото в страна далечна!

Напомня ми за у домя
твойта песен сладкогласна,
гласа на минала мома
в среднощ, пред месечина ясна,

когат’ с разплетена коса,
пред нашто сетне разделенье,
сълзлива бършеше роса
и опрощаваше се с мене.

Забравил бях я аз на час,
но ти запя и как в почуди
направи сходство с нейний глас
и в мен тъги разбуди.

1852 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
КОМУТО СЕ ПАДА (О, НАРОД СМЕ, МЪРША НЕ…)

chitanka.info

О, народ сме, мърша не! —
вика едно диване.
Диванешкий тоз род
и при скотствений живот,
и пред ясли дремлющ празни,
може лесно да го блазни,
че не е мърша, скот,
а деятелен народ,
и поети с дивен глас
са ослите на Парнас…
Да не би дал бог ни в съм
на такъвзи ум да съм!

Някакъв неизвестен драскач, скрит под псевдонима „Име-няма“, отговаря на Славейковия стихотворен памфлет във вестник „Век“. Този отговор на анонимния стихоплетец е бездарен, за един готованец откровенията на поета дават материал за ласкателства към народа. Това е отговорът на Славейков.

Това стихотворение също се предшествува от бележка на поета, в която между другото четем: „Тъй мъдрува в същий «Век» някой си «Име-няма», когото било срам, види се, да се каже, че «ум-няма».“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
КЪМ СИРОМАСИТЕ БРАТЯ

chitanka.info

Дните ми минуват
в скърби и печали;
беди и неволи
за мене са дали.
За мене, за моите
братя и роднини —
все за нас са тези
усилни години.
Тъжа аз за мене,
че ма зло спопогна;
тъжа и за тях аз —
как да им помогна!
Как да им помогна?
Що мога да сторя?
Мога ли със злото
сам да се преборя?
От земята никнат
за нас скърби, нужди,
а нейните блага
за нази са чужди…
За нас е, горчици,
желязно небето —
тамо слънце грее,
но за нас не е то…
Бедни сиромаси!
Мали мои братя!
Имам аз за вази
широки обятья.
Имам сърце топло,
имам душа страдна,
но те не доставят
участ по-отрадна.
Няма в мен спасениье
от тъги-тирани;
няма цяр у мене
за вашите рани.
Вази ви натискат,
как да ви отбраня?
Вий ходите гладни,
с що да ви нахраня?

Било силна воля
при нямане сръки —
по-тежка неволя,
по-големи мъки…
О, ще следват вечно
работи безпътни…
Лейте, очи, сълзи
като порой мътни.

Ц-град, септември 1872 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
МАЙКА

chitanka.info

Мила ми е мойта майка,
макар стара била,
макар да е сиромашка,
тя ме е родила.
И да бъде ощ по-бедна,
долня — прост бял камък,
аз когато я погледна
тя е безцен камък.
И да беше тя прост възел
в дрипа еднокрайка,
тя за мен е все пак тази
сладка, мила майка.
Мила си ми, майко моя,
за теб ще милея,
ще те мисля, ще те помня,
чак доде живея.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ

МУДНО ХОДИ НАШТО ВРЕМЕ…

chitanka.info

Мудно ходи нашто време;
мина вече наший ред…
Зрей отсега младо племе,
със надежди за напред.
Нас неволи надделяха —
вазе те да не смутят…
Уморените заспаха
живите — те нека бдят.

Срам томува, който тъжи,
че в света й минутен гост —
слава, във ръка с оръже,
който бди на своя пост.
Туй, що старите зачнаха,
млади ще го вкарат в път…
Уморените заспаха,
живите — те нека бдят.

Почвата е веч готова,
сейте, пролет дори грей —
семето на право слово
с време да класи и зрей.
Ето нови дни настаха,
те на смяна ви зоват…
Уморените заспаха
живите — те нека бдят.

(Това е преработката, която Пенчо Славейков прави на текста на своя баща. Широката си известност стихотворението е придобило в тази редакция.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НА ДРУЖИНАТА СИ

chitanka.info

Хайди, дружина,
в бой за родина!
Ето байрака
вий се, нас чака.
Меч да изтръгнем,
напред да тръгнем!

В бой за народа,
в бой за свобода!
Я подай чашка,
майко юнашка!
Пийте, дружина,
и за родина
в бой да вървиме
за нейно име!

Развивай байрак
ти, наш млад войводо!
Разперяй криле,
драга нам свободо!

С пушка на рамо
да идем тамо
де бой се чува,
да враг върлува;
в огън и кърви —
там да сме първи!

Развивай байрак
ти, наш млад войводо!
Разперяй криле,
драга нам свободо!

Хайде, не стойте,
вий се не бойте!
Кръстът пред нази —
нашта надежда:
той ще ни пази
в бой от премеждье.

Развивай байрак
ти, наш млад войводо!
Разперяй криле,
драга нам свободо!

Ако би даже
да н’ оцелеем,
всеки ще каже:
„Боже, блазе им,
юнаци бяха,
на бой умряха!“

Развивай байрак
ти, наш млад войводо!
Разперяй криле,
драга нам свободо!

Щеме, не щеме,
все ще умреме;
смъртта не лъже.
Хад’ под оръжье
да умрем мъжки!

Развивай байрак
ти, наш млад войводо!
Разперяй криле,
драга нам свободо!

Най-сладка смърт е
смърт за свобода.
Тя е безсмъртье —
живот в народа!
Тя обещава
безсмъртна слава!

Славейков публикува тази песен с дата на написване „юли 1877“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НА НОЩТА СИ ЯСЕН МЕСЕЦ…

chitanka.info

На нощта си ясен месец,
на денят си светлина,
като твойта хубост, пиле,
няма друга ни една.
Ангел ли си от небето
че на хубост си сама,
на жените си корона
и царица, и мома.
Първо и първо кат те видях,
в огън пламнах сиромах,
от тогази и досега
де съм, как съм не познах.
С теб сънувам, с теб бълнувам
и въздишам от сърце,
тебе мисля, тебе диря,
теб простирам аз ръце.
И в смъртта си, душо мила,
и на гробните врата
пак твоето сладко име
ще да шепна със уста.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НАПОМНЯНЕ

chitanka.info

Ето, Петко, остаряваш,
видиш, вече побеляваш,
гасне младий, буйний жар.
Нал усещаш и кръвта ти,
как ти казва толкоз пъти:
Петко, Петко, веч си стар!
Младините забрави ги,
цалувките остави ги,
не мисли веч за любов.
Да посрещаш с черна жалост
горчивата тежка старост,
отсега бъди готов.
Теб песни ти не приличат,
нето китки веч та кичат;
минаха са младини!
Нине гроб ти приближава,
нине смъртта призовава,
нине тежки старини!
Бар отсега приготви са,
от света веч отречи са,
сбогом, сбогом му кажи.
И кат мислиш старостта си,
за разтуха на скръбта си,
ти сълзите задържи.

Напечатано за пръв път в „Залагалка“, 1862 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НАРОДЕН

chitanka.info

С идеали все боравих —
всичко друго смятах грях,
с тях и себе си забравих,
на света свят не видях.

Все за другите залягах,
трябва, казвах, тъй е ред,
свойте работи отлагах —
чуждите все по-напред.

Минах живот любороден,
със неволи бол и бол…
И личи, че съм народен —
гладен, жаден, бос и гол.

1875

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НЕ ПЕЙ МИ СЕ

chitanka.info

Не пей ми се. И защо ли да пея
в тез години аз в каквито живея!
Как ся пеят славни песни за стари,
тамо, дето днешните са заспали?
Как се слави древна мудрост, юнашство,
тамо дето днес от тях е сирашство?
Веял бил съм и стихове нареждал,
коя полза и каква ли надежда,
като няма кой да слуша, разбира
туй, що пея, туй, що дрънкам на лира?
— Като няма в труд поету награда,
чезне песен, фантазия отпада.

Ах, напразно стар ся спомен тъй сили
да направи песните ми премили!
Веч за песни миналото не пита,
сегашното — люби лира разбита…
Славни песни днес нито са възможни;
веч за слава достойните измрели,
а живите кат че не са живели —
нечувствени, равнодушни, нищтожни…
— Народ, който глух на песни остава,
глуха вечно за него е и слава.

Кой да слуша като не ся намира,
ще окача нямата си аз лира
там в безводни и ронливи долини,
на безродни и бодливи глогини…

Нека там и ветрец струни подрънва,
нека глухо с звук на жалби покънва,
дор настане друг род с чувство по-знойно,
ново време, по за песни достойно…

1870

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НЕ РАСТАТ САМИНКИ В ПОЛЕ ЦВЕТОВЕТЕ…

chitanka.info

Не растат саминки в поле цветовете,
нито птички пеят сами в пролетта;
без сърце другарско тежки са денете,
тежък без надежди живот на света.

И ти, мое ясно, несравнено цвете,
смъртта покоси те с ледена ръка —
без време усърна, без време улете
и на мене само завеща тъга.

Не растат саминки в поле цветовете,
нито пеят птички сами в пролетта;
без сърце другарско тежки са денете,
тежък без надежди живот на света.

Стихотворението е по мотиви от „Песнопойка“ от 1870 на П. Р. Славейков, редактирано от П. П. Славейков.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НЕ СМЕ НАРОД

chitanka.info

Не сме народ, не сме народ, а мърша,
хора, дето нищо не щат да вършат.
Всичко тежко, всичко мъчно е за нас!
„Аз не зная! Аз не мога!“ — общ е глас.
И не знаем, не можеме, не щеме
да работим за себе си със време.
Само знаем и можеме, и щеме
един други злобно да се ядеме…
Помежду си лихи, буйни, топорни,
пред други сме тихи, мирни, покорни…
Все нас тъпчат кой отдето завърне,
щот сме туткун, щото не сме кадърни…
Всякой вика „Яман ни е нам хала!“ —
а всякому мерамът е развала…

Не сме народ! Не сме народ, а мърша,
пак ще кажа и с това ще да свърша.

1875

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НИВА

chitanka.info

Ниво, моя ниво,
нива златолива,
зрееш ти на слънце,
клас ти се налива.

А по теб от вятър
както в сине море,
бранове се килкат,
ходят на просторе.

И над тебе с песен,
вий се чучулига,
горе чер и грозен
облак се въздига.

Зрееш ти и спееш,
клас ти се налива,
хорски тежки грижи
ти не знаеш, ниво.

О, разкарай, ветре,
облак градобитен,
запази ти, боже,
нива с плод й житен!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
НОЩ

chitanka.info

Гор от млечно небо
нежната луна
тихо озарила
нощна тъмнина.

Виж, звездите греят
с ясна светлина —
долу по земята
редом тишина.

Птиците заспали,
всичкото мълчи,
незапирний чучур
излека ручи.

По цветя росата
бисерна лъщи,
ветрец по гората
тихичко шумти.

Върховце привеждат
крехките елхи,
месеца здрависват
нежните треви.

Тиха нощ, прекрасна,
с хладна ведрина,
колко си приятна
с бледна светлина…

Ти повърхност земна
либаво сребриш,
сърца подгорчени
сладостно тешиш.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ПЕПЕРУДА

chitanka.info

Пеперудо, летуго!
Пеперуда летяла
и богу се молила —
дай ни, боже, дребен дъжд,
да поникне жито, ръж.
Дай ни, боже, росица,
да навадим пшеница,
да направим колаци,
да нахраним сираци.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ПЕСЕН НА ПАРИЧКАТА МИ

chitanka.info

Ах моя царице,
сладка гълъбице,
сирота, горкана,
ти сама остана!
Други ти другари,
коя както свари,
изскочи, отиди
други свят да види.
Твойто мило братче,
сетнето петаче,
сега преди малко,
оплаках го жалко;
и то ма остави,
и тебе забрави.
Сега ти, горчица,
сама си самица;
цяла си сирмия
у празна кисия,
вардиш ти стените,
смишляш дни честити.
От други попарен,
на теб благодарен
за твоята верност
и достопримерност
похвала ти пея:
стихове ти лея:
— Радвай се, парице,
всесилна царице!
Зарад теб, парице,
зарад твойто лице,
що работи стават!
Царства и престоли
зарад тебе шават,
секи теб се моли,
тебе жертви коли.
Господ та не прави,
пак та секи слави:
блажена, честита,
цял та свят почита!
Ти на бой си дребна,
но си най-потребна;
няма си, безгласна,
но и тъй прекрасна;
слаба си, ухилна,
но и пак всесилна!
Вселена поклащаш,
сичко преобращаш,
земята раздигаш
и небето стигаш.
Нищо дарба нямаш,
пак звездите снемаш.
Радвай се, парице,

всесилна царице!
Ти патрици прогласяваш,
ти попове осветяваш,
ти безумни умъдряваш,
ти и старци подмладяваш,
ти и грозни разкрасяваш,
ти си, дет света управляваш!
И какво ти не направяш?
Родения за мотика
поставяш го ти владика,
направяш го и патрика.
Недостойния чрез тебя
висши длъжности обсебя.
Сичко с теб са лесно върши
и затуй та секи търси.
Женско, мъжко теб обича,
старо, младо, след теб тича.
Мирски бил или духовен,
прост ли, частен ил чиновен,
първо и първо за теб пита,
че тъй длъжност изпълнява:
тебе тачи, теб почита
и на тебе се надява,
ти на сички господар си!
Зарад тебе патриарси
дозволяват, разрешават,
законите изменяват,
тайнствата препродават.
Зарад теб архиереи
пленят света кат злодеи.
За теб хитрите кадии,
както щат, лепят шарии.
Зарад тебе дипломати
работят с лъжи рогати.
Зарад тебе чорбаджии
стават страшни ееджии
и търговците, кярджии,
стават чудни айнаджии.
Зарад тебе и попови
измислеват молби нови.
Зарад тебе говедари
(по брадите доктората)
показват се кат лекари,
от Европа упознати.
Зарад теб са принуждени
и простаци неучени
философи да с’обаждат,
от Европа че дохаждат.
Зарад тебе моми млади
земат старци белобради.
Зарад тебе хубавици
земат мъже хухловци
и ергените вдовици.
Ах, за теб са унижават

някои вяра да меняват
и родът си да продават,
живот и душа затриват,
само тебе да добиват!
Други са светци приструват,
бога ради се хортуват,
тез са постници показват,
а онези слово сказват,
проповядват, поучават,
само теб да получават.
Други, виж ги, любородни,
безкористни и свободни,
за ученье предстояват
и газети сочиняват —
уж парите не обичат
и за обща полза тичат;
и то сичко, що са трудят,
тебе в джобдже как да гудят.
Други пишат и превеждат,
гладки стихове нареждат,
пишат смешни календари,
трупат лъжи със товари,
се за тебе, о парице,
о всесилная царице!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ПРОМЯНА

chitanka.info

Тъжен съм сега… напразно
вий за туй гълчите мен,
аз бях весел с сърце ясно,
като слънце в младий ден.

Драга бе на мен зорница,
тихий чучур на лъка,
в тъмний вечер глас от птица
и прохладна ведринка.

Любях, що е сърцу мило,
ако злий разсъдък спи,
но ми либе изменило
и сърце ми не търпи.

Сичко мина и напразно
диря миналите дни.
Ясно небо ми ужасно,
драги — нощни тъмнини.

Мили — облаци бухлати,
ако силен дъжд ручи,
ако вятърът крилати
прах развява и бучи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ПРОПОВЕДНИК

chitanka.info

Откак са събрах със наште хора
и злобата им запознах,
докле търпях да н’им мърмора,
живях спокойно между тях.

Хванах ли аз да проповядвам
любов и правда между тях,
хванах ли да им заповядвам
да имат сички божи страх,

за тези чисти ми ученья,
моите ближни скочиха
как бесни всичките връх меня
и камънье ма погнаха.

Главата си посипах с пепел,
далеч забягнах от света
в горите, дето съм залетел,
и тук ми дава бог храна.

Тук сичкото земно творенье,
кат пази божия завет,
минува са добре със мене,
покорен ми е божи свет.

Небесните звезди ма слушат,
играят радостно с зари,
като другари ма разтушат
и хладнѝ ветрец ма мири.

А пък кога през град минувам,
свенлив, загърнат, укорен,
хули и присмях само чувам
и тъй хортуват зарад мен!

„Я вижте наший сладкодумник,
що ище да ни увери,
че е от нас по-хитър умник
и думи му са по-добри.

Глупец, ей тъй сега за него,
самси в горите да живей,
да си мълчи не мож… яде го…
Той ще ни учи, мухозей!

Я виж го скълмен, худ и бледен,
кръвника, там… далеч от нас,
да ходи гладен, гол и беден —
деца, да бъде пример туй за вас!“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ

ПРОСЛАВИЛО СЕ ТЪРНОВО

chitanka.info

Прославило се Търново
със славни гърци владици,
най си се много прослави
със Панарета делия,
делия, дели башия,
лудия гръцки владика.
Како гидия ходеше,
враня си коня яздеше,
окачен топуз носеше,
селата обикаляше,
сякак народа дереше
и грешни пари береше;
попове си яздеше,
груби им думи думаше:
— Де гиди, старци, магарци!
А кметовете псуваше,
псуваше и ги биеше,
калпаците им хвърляше
и „толуми“ им думаше.
А йощ се повеч прослави
наше Велико Търново
със Неофита мъдрия,
мъдрия и лукавия…

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
РАБОТНИЦИТЕ

chitanka.info

По Ф. Фрайлиграт

Чест томува, що над рало
гръб прегъва в жар и хлад,
със ръце си що подига
и извърта тежкий млат.

Който в дълбини подземни
е принуден да се вре
с тежко бреме на гърбът си
да му челяд в глад не мре.

Чест на вас, работни хора,
чест на шияви ръце,
чест на капки пот пролени
в град ли, в село л’след овце.

Но да споменем и тия,
цели нощи що не спят,
ум на работа напрягат,
глад и нужди да търпят.

Книжник бил той в мрак и плесен,
в прах отънал, тялом слаб,
тоз, що пише стих ил’ песен,
на идея волний роб.

Шут, що служи за заплата,
услужливий лицедей,
ил’ с ученост пребогата
древнекласичний лакей.

Той е също пролетарий,
гладен ходи, в дълг живей,
побелял е в денье цветни,
приживе от грижи тлей.

В гроб ще падне от усилье,
а детинский вик за хляб
на идеи му подсича
волните перья-криле.

Знам аз едного такъвзи,
в облаците с ум хвърчи,
но за хлебец, за коричка
като червей в прах пълзи.

Страда — в изба е нечиста,
от съдбата закован,
горест, нужда го притискат
и гнетят го с тежка длан.

Бледен, с хлътнали му бузи

пише, пише листове,
а в градина светли зари
озаряват цветове…

Но без укор той, без болка
уверява ни в живот,
че поезия уж има
във борбата за народ.

Ако му ръце отслабват,
крепне в него мисълта:
на народа аз послужих,
без петно ми е честта.

Най-подир и той от грижи
от напрягане без ред…
сал нарядко се стремеше
някак трескаво напред.

Нощем музите с целувка
пили слепи му очи,
с кал животний невълнуван,
в обраците пак хвърчи.

А по този хълм цветущий
ходи скръбната жена
и на чадо си остави
име честно без петна.

Чест на вас, работни хора,
чест на шияви ръце,
чест на капки пот пролени
в град ли, в село л’ при овце.

Но и тез да н’се забравят,
що по цяла нощ не спят,
ум на работа панрягат
и укори, глад търпят.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
РОДИНА

chitanka.info

Де изгрява най-светливо
слънцето иззад гори?
Де разсява толкоз живо
месец сребърни зари?

Дали на чужбина?
Не там, о дружина,
но там — на родина!

Де цъфтят така обилно
китки ружи алени?
Де ли славей тъй умилно
пее сладки нам песни?

Дали на чужбина?
Не там, о дружина,
но там — на родина!

Де пак никне толкоз красно
цветето на любовта?
Де ся чува толкоз ясно
сладкий глас на верността?

Дали на чужбина?
Не там, о дружина,
но там — на родина!

Де нам толкоз драги, мили
биват нашите деца?
Де най-вече пълни с сили
биват нашите сърца?

Дали на чужбина?
Не там, о дружина,
но там — на родина!

Де всяк търси и намира
тези свидни хубости?
Де желае най-подире
да остави той кости?

Дали на чужбина?
Не там, о дружина,
но там — на родина!

Ах, родино! Ах, светиньо,
ще склоня л’под теб глава?
Ух, чужбиньо! Ух, пустиньо,
Ще л’ся от теб отърва?

Ох, тежка судбина —
тук аз да загина,
далеч от родина.

Вестник „Гайда“, 1865 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
СБОГОМ, ПРОЩАВАЙ, НЕВЕСТО МИЛА

chitanka.info

Сбогом, прощавай, невесто мила,
отивам ази в незнаен път.
Съдбата ми се вече решила,
Мен ме осъжда пристрастен съд.

На заточенье в страни далечни,
в земя незнайна, неволен роб,
там да се скапя в окови вечни,
без да узнаеш ти моя гроб.

Няма да идваш суртина рано,
тамян да пушиш, да палиш свещ,
ни да нареждаш жално, пространно
как сме живели ний изнапреж.

От мен ти нищо недей чака,
живей, минувай веч, както знайш,
но недей тъжи, недей ти плака
и пред душмани дръж кураж.

Люби, прегръщай мъжко си чедо,
сама надежда, син пеленак,
теши се с него, горди се с него,
че той ще бъде добър юнак.

Къпи, кърми го, над люлка пей му!
„Расти, мил сине, ти порасни!“
чувство за мщенье вдъхни ти нему,
той зарад нази да отмъсти.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
СПОМЕН

chitanka.info

По Н. Батюшков

На запад слънцето трепти, едва гори
и в огнени вълми мъждее.
Усмислен месецът занича през гори
струите си как Етър лее.
Заспало все и пусти речни богове,
едвам е чут, като чуртят водите
и вятърът като люлей горите
и шепне с листовете.

Сам тука по разбъчканите камъни
на таз огромната направа
пълзя и мярка ми се между тъмнини
следа от миналата слава:
съсипани стени, обрасли трапища,
палати срутени, с земята уравнени,
твърдини мъховити, църкви запустени,
с зарити гробища.

Вред тишина, мълчанье мъртво в тез места,
едвам едно възпоменанье
живей и ме вглъбява в сладостна мечта,
за да приглeдвам със мълчанье
там, там, където е обрасло с буренак,
где вятърът люлей пусналата коприва,
где месецът насилам зарите си впива
под дребний камънак.

Там някога юнак, от битви уморен,

в дома от старина оставал,
изпращал сина си на бой и ободрен
своята сабя му подавал.

1852 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
СПОМНЯНЕ

chitanka.info

Жалост ме е залюляла
на живот от първий час;
над люлка ми майка пяла
тъжна песен с жален глас:

— Клето чедо! Веч баща ти
в хладни гробни тъмнини —
нож душмански го пропрати;
ти си роб от пелени.

Но порасвай и препасвай
остра сабя на бедра
и войвода за свобода
да та видя и умра!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
СТАРА ПЛАНИНА

chitanka.info

Изгрея нощната ламбада,
сребри дълбоките долчини светлина,
повей, повей, вечерная прохлада,
белей са ти пред мене, Стара планина!
Към Дунав долу на полето
съзирам аз, мержей се росна равнина.
Ах, споменът за нейната хубавина
влече и мами ми сърцето!

Замокриха ми сълзи по страни,
душата ми кипи, примира,
познанници мечти около мен се сбират —
припомних любовта на предните си дни.
И мъки и тегла, приятност и отрада,
от жалби и надежди пуста празнина,
повей, повей, вечерная прохлада,
белей са ти пред мене, Стара планина.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ТАМБУРИНКАТА МИ

chitanka.info

Крума исках да възпея,
Симеона и Асеня,
наште старите юнаци,
а не полкът със криваци.
Пустата ми тамбуринка —
дрънка, дрънка се любинка.

Седнах, та я попреправих,
нови телове поставих,
па я стегнах, нагласих я —
тя задрънка за Русия…

„Що за хурка и махалка,
дрънкай бар за Крали Марка!“
Викнах и я пак преправих,
вети жици не оставих,
но проклета тамбуринка,
що инат била гадинка,
подновена, нагласена,
пак захожда в друга сцена.
„Прощавайте, о юнаци,
спасопъдци със криваци,
ако мойта тамбуринка
пей Русия и любинка.“

Публикувано за пръв път в „Родолюбие“, 1880 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ТАТКОВИНА

chitanka.info

Хубава си, татковино,
име сладко, земя рай,
сърце младо и невинно
за теб трепка, та играй.

Мили ми са планините
и на север, и на юг,
драги ми са равнините,
набраздени с наший плуг.

На уста ми сладка дума —
ще да бъде този кът,
дето Дунав, Вардар, Струма
и Марица си текат!

Дор на небо ясно слънце,
дор на очи свят, живот,
ще обичам аз от сърце
таз земя и тоз народ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ВЯРАТА И НАДЕЖДАТА НА БЪЛГАРИНА КЪМ РУСИЯ

chitanka.info

Посвещава се на руския народ

Руский цар е на земята
най-велик, над всички пръв,
русците са наши братя,
наша плът и наша кръв.

Кат Русия няма втора
тъй могъща на света;
тя е нашата подпора,
тя е нашта висота!

Руска сила, руска воля,
руска кръв и руский пот
ще избавят от неволя
наший падналий народ.

Бог поддържа крепка мишца
и ръка спасителна;
той е вложил ней в десница
сабя отмъстителна.

Нам Русия е надежда,
руский цар е наший спас —
никой друг не ни поглежда,
не помисля заради нас.

Немци, френци, англичани
наши са враждебници,
дружни с нашите тирани,
с нашите изедници.

Спекуланти са омразни —
интерес им покажи,
че да виж дела проказни
и чифутски в тях лъжи.

Род и вяра е идея

за Русия най-света;
нейний подвиг е за нея —
благородна й целта.

Със Русия днес съгласни
да застанем брат до брат
и да станем съпричастни
в този неин подвиг свят.

Долу всички спекуланти,
да сломи се техний рог;
да смирят ся интриганти,
да живее руский бог!

Стихотворението е написано през март 1877 г., по време на обявяването на Руско-турската война.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ВРЪБНИЦА

chitanka.info

Пристигна пролет радостлива,
приятен ветрец тихо вей;
ни мраз, ни ранина мъглива,
а слънчицето топло грей.

Дечица, вейчици кършете
за цветний празник Връбница,
до го посрещнем пак със цветье —
а със нажалени сърца.

Осанна вишнему възпейте,
славянски в робство синове,
и с кървави сълзи облейте
срещалните си цветове.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЖЕЛАНИЕ

chitanka.info

Клонченца зеленки,
ябълки червенки,
хубавички са!
Ех, че ми са драги!
А какви са благи!
Сладост чудеса!

По-голям да стана,
а че да си хвана
онуй клонче там;
да се поиздигна,
да мога да стигна,
че да ям, да ям!…

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЖЕСТОКОСТТА МИ СЕ СЛОМИ

chitanka.info

И рекъл бях: „Аз няма веч да плача
за тежките на тоз народ беди!“
Ожесточен, пощада му не рачах:
„Да тегли — думах с яд, — нал тъй мъжди.“

Народ такъв, за друго недостоен
освен за мъки, нужди и тегла,
неучен род, безсмислен раб, спящ воин,
що чака той за тези си дела?

За тоз живот, във прозебанье жалко
така мърцина влачен ден за ден —
теглото му бе изкупленье малко;
и не намери отзив то у мен…

Но, майко, чух как богу дух си дала
преследвана, и то за моя грях,
размислих как невинно си страдала
за туй, нали, че твой син ази бях?…

И поменах горката си невеста,
що прави с мойте клети две деца
без теб, без мен, неволница злочеста,
как тегли от безжалостни сърца!

И в твойта смърт, и нейното страданье
познах теглото аз, на тоз народ
развредиха се мойте вехти рани
за неговът и наш злочест живот!

Проклех и вси достойни за проклетства

и срам, и свяст притъпкали във прах,
виновници за всички тези бедства,
а заедно и себе си със тях…

И вслушах се… И близо, и далеко
все пак тоз глас: „Ах, помощ иде ли?“
Въздъхнах аз и толкоз само рекох:
„О, спи ли бог? О, бог не види ли?“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ПЕТКО Р. СЛАВЕЙКОВ
ЗИМА

chitanka.info

Зима дойде, сняг захвана,
няма птиче да запей,
вред студено вече стана,
всякой тича да се сгрей.

Няма никой по полето,
всякой в къщи се прибрал,
седнал, сврял се до кюмбето,
я пък огън е наклал.

А по пътя, виж, треперят
и с невесели лица
ходят хлебец да намерят
сиромашките деца.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.